

KULDMUNA

NR 39

SEPTEMBER 2013

Sa loed Tabasalu Lasteaed Tibutare uudistelehte

2013/2014 õppeaasta on alanud ning taas seisab nii suurte kui väikeste tibutarelaste ees hulgaliselt põnevaid ettevõtmisi, tähtsaid toimetamisi ja toredaid üritusi.

Kaunid päikselised ilmad on kaasa aidanud õuesõppe heale algusele ja leevendanud remondiga seotud ebameeldivusi. Samas oleme rõõmsad, et mitu rühma on saanud „uued kuued“.

Sellest aastast on lehel ka uus toimetaja - õppealajuhataja Reeli. Täna on omaltpoolt Kairet lehe asutamise ja lasteaiapere ajakirjanike töö suunamise eest. Püüan alustatud tööd vääriliselt jätkata. Kuldmuna loodab jätkuvalt kajastada meie majas toimuvat ning seetõttu on oodatud kõikide tibutarelaste ning nende sõprade lood, mõtted, arutlused...

Ole ka Sina aktiivne ning kirjuta järgmisse Kuldmunasse!

Ootan jutte, luuletusi, pilte, teadaandeid, laste ütlemissi, jutte ja kunstitöid, töötajate mõtteid, vanemate tagasisidet!

Kaastööd Kuldmunasse on oodatud e-postiaadressil metoodik@tibutare.edu.ee

Viljakat sullejooksu!

Kuldmuna toimetaja Reeli

TEATED:

30. sept toimub MIHKLIPÄEVA TIBUTARELASTE LOENDUS kell 10.00. Kostüümid selga ja võtame koos Mihkliga pidulikult uued tibutarelased meie perre!

2. okt kell 10.30 tähistame kõik koos leivapäeva

4. okt tähistame õpetajate päeva. Võimalus õpetajatele rõõmu teha!

8. okt Tibud ja Mikid lähevad kinno filmi „Lennukid“ vaatama

9. okt Sipsikud õppekäigul Kesklinna Politseijaoskonnas, 9.okt Muumidel mängu-hommik „Karlsson peab moosipidu“

Teater lasteaias:

16.oktoober kell 9.30 tuleb meile külla

Lasteteater Völumaa etendusega „Kessu ja Tripp“

24. okt Sipsikute isa-ja perepäev Riigikogus

Selles Kuldmuna numbris saad lugeda:

- Muumide rühma toredast õpetaja abist **Ene Mandrest**,
- millised on **meie lasteaia suunad** ja prioriteetsed valdkonnad uuel õppeaastal,
- millisele väärtusele suunab mõtlema **väärtuskasvatuse meelespea**,
- eelmise õa **väärtuskasvatuse kokkuvõtet**,
- kuidas õuesõppe meie majas hoo on sisse saanud:
- kuidas **õpetajad õues õppisid**,
- mida tegime koos **tarkusepäeval**,
- mida **Mikid Alasniidu õppepäeval** tegid,
- kuidas **Sipsikud rabas õppisid**,
- meenutusi suurte Tibutarelaste suvest ja sügisest rattaretkest.

LUUBI ALL

Rubriigis LUUBI ALL tutvume igas Kuldmuna numbris ühe Tibutare töötajaga lähemalt.

Valiku, kellest millises lehenumbris juttu tuleb, otsustab loos.

Seekord on luubi all Muumide rühma õpetaja abi **ENE MANDRE**

Sünniaeg, tähtkuju: sündisin 11. november 1952, olen draakoni aastal sündinud skorpion.

Kellena ja kui kaua Sa Tibutares töötad? Töötan Tibutares õpetaja abina ja olen siin töötanud 5 aastat.

Kuidas sattusid lasteaeda tööle? Kiisude rühma oli tarvis asendajat õpetaja abi haiguslehel oleku ajaks. Direktor Lea kutsus mind. See töö mulle meeldis ja kui Muumide rühmas õpetaja abi koht vabanes, tulin rõõmsal meelel sinna tööle.

Mis meeldib sulle sinu töö juures kõige enam? Mulle on alati meeldinud olla koos lastega. Kui väike inimene vaatab sulle otsa nii lõputult siira ja meeldiva pilguga, siis ma tunnen, et just selle jaoks olen siin tööl. Hea on tunda end vajalikuna ja kui lapsed tulevad ise kallistama, siis teeb see südame soojaks.

Mis on lasteaia tööamise juures kõige raskem?

Konkreetselt ei olegi midagi rasket. Ju on see iga töö juures häiriv, kui sinuga ei arvestata ja sind „madalamaks“ peetakse.

Ene 17- aastane gümnaasiumi lõpetaja (foto: erakogu)

Mida pead oluliseks töös lastega (laste kasvatamisel)?

Minu meelest tuleb lapsi kasvatada südamega. Pikka meelt ja südamesoojust on vaja igale lastega töötajale.

Sinu enda lasteaiakogemus (lapsepõlv)?

Mina ei ole lasteaia kunagi käinud. Kasvasin koos õdedega põhiliselt vanaema hoole all võileib näpus kiigel laulu lõõritades täiesti vabalt kuni koolini.

Millised on sinu huvid ja hovid?

Mulle meeldib töötada aias, kasvatada lilli ja olla näppupidi mullas. Oma rännakutelt korjan kaasa mõne huvitava käbi ja panen selle lillepeenra servale. Talvel kuulan meelsasti klassikalist muusikat ja loen luulet. Minu lemmik on Artur Alliksaar.

Mida tahad veel endast rääkida? Olen elus töötanud mitmel töökohal. Alati on mulle tööd pakutud, töö on ise minu juurde tulnud. Mul on väga kahju, et ma lasteaeda juba varem tööle ei sattunud.

ÕNNITLEME

10.september – **JOY MARTINSON** (Kiisude rühma õpetaja)

1.oktoober – **MARJE TÕNSIL** (kokk)

4.oktoober – **MOONIKA RÜNNE** (Krõllide rühma õpetaja)

10.oktoober – **KATRIN MÄELT** (köögi abitööline)

28.oktoober – **ENE RANNAMETS** (Tibude rühma õpetaja)

Tibutare Lasteaia suunad õppeaastal 2013/2014

Väärtuskasvatus

Sellel õppeaastal jätkame meie lasteaia prioriteediks võetud väärtuskasvatusega. Eelmisel aastal valiti koos vanematega igale rühmale väärtused, mida peetakse kõige tähtsamaks lapse kasvatamisel. Igal rühmal on ka oma tegelaskujud, kes lastele väärtusi tutvustavad ja koos lastega väärtuste üle arutavad. Sel sügisel saavad Kiisud ja Piilud valida oma uute vanematega väärtused, millest lähtuma hakatakse, sest neil ju uued lapsed ja pered. **Uued suunad:**

- **Väärtuskasvatus on erilise tähelepanu all ka rühmade nädalaplaanides.**

Igal nädalal tegeletakse vanasõnade, kirjanduspalade arutelude, lavastusmängude, vestluste kaudu mingi kindla väärtuse, sotsiaalse oskusega, mis kindlasti aitab kaasa laste suhtlemisoskuste arengule ja väärtuste rakendumisele käitumises.

Jätkab ka **väärtuskasvatuse töörühm**, kelle ülesandeks välja pakkuda toredaid ideid, kuidas kokkulepitud väärtused lastele omaseks saaksid.

Töörühma kuuluvad:

Helin Laimets – töörühma juht, Muumide rühma õpetaja

Töörühma liikmed:

Ave Peebo (kunstiõpetaja)

Ene Rannamets (Tibude rühma õpetaja)

Birgit Väino (muusikaõpetaja)

Kaie Kaup (Kiisude rühma õpetaja)

Reeli Simanson (õppealajuhataja)

Lea Luukas (Piilude rühma õpetaja)

Lii Laineste (Nakside rühma õpetaja-abi)

Liis Kittus (Mikide rühma õpetaja)

Merilin Vihand (Sipsikute rühma õpetaja)

Kallid vanemad, ootame ka Teilt toredaid mõtteid, mida võiksite koos lastega väärtuskasvatuse raames teha.

Kellel huvi väärtuskasvatuse vastu, loe:

www.vaartuskasvatus.ee

www.eetikakeskus.ee

Reeli Simanson
õppealajuhataja

Terviseedendus/õuesõpe

Terviseedendusega alustasime juba 2009.aastal ning 10.juunist 2010 on meie lasteaed Tervist Edendavate Lasteaedade võrgustiku liige.

Prioriteetideks terviseedenduse valdkonnas on:

- **sisekeskkond** (ühisüritused, vaimne ja füüsiline keskkond),
- **väliskeskkond** (koostöö erinevate huvigruppidega, õueala, ümbritsev keskkond),
- **tervislikud eluviisid** (toitumine, õppe-kasvatustöö, liikumine).

Uued suunad:

- Sel aastal lisasime rühmade **nädalaplaanidesse ka õuesõppe [õues läbiviidav rühmategevus märgistatakse rohelise markeriga]**, et väärtustada tervislikus keskkonnas õppimist ja suurendada õuesõppe koolituste osakaalu.
- Lisaks ühele liikumistegevusele õues, **toimuvad nädalas ka 1-2 rühmaõpetajate poolt suunatud õppetegevust õues.**
- Kuldmunas hakkame iga kuu **rubriigis „Õpime õues“ tutvustama, mida põnevat sel kuul õues õppisime.**

Kindlasti aitavad selle mõtte rakendumisele kaasa **õpetajate poolt koostatavad nädalateemadest lähtuvad õuesõppe tegevuste stsenaariumid**, kus lapsed uurimise, õppemängude, vaatluste, katsete, meisterdamiste kaudu õpivad ümbritsevat elu tundma ja seoseid looma.

Tervisemeeskonna juhtimist jätkab liikumisõpetaja Anna Sõõrd.

Tervisemeeskonna liikmed on Aade Rosik (logopeed)

Anneli Tammik (Mikide rühma õpetaja)

Reeli Simanson (õppealajuhataja)

Lea Treiberg (direktor)

Mare Rennig (majandusjuhataja)

Marju Kuusmaa (Muumide rühma õpetaja)

Meelika Kihva (Sipsikute rühma õpetaja)

Piret Puussaar (Piilude rühma õpetaja-abi)

Sirje Reinla (Nakside rühma õpetaja)

Vaike Aksberg (Tibude rühma õpetaja)

Vaima Valner (Kröllide rühma õpetaja-abi)

Reeli Simanson
õppealajuhataja

Väärtuskasvatuse
meelespea

VÄÄRTUS: AUSTA OMA VANAVANEMAI! HOOLIME OMA VANEMATEST: VÄÄRTUSTAME NENDE ELUKOGEMUST JA ARMASTUST

4

Tähtpäevakalender tuletab väärtusi meelde: **8. september vanavanemate päev**

Kes meist ei teaks, et mingil seletamatul põhjusel maitsevad pannkoogid kõige paremini pühapäeva hommikul, kui vanaema on need värskelt küpsetanud ja pakub kõrvale klaasi piima. Ja millegi pärast on nii, et külma eest kaitsevad meie varbaid kõige paremini just tema kootud villased sokid. See sama saladuslik võlu on vanaisa kuldsetel kätel, mis suudavad nii mänguasju parandada, autot remontida, maja ehitada kui ka kõige pikema pai teha.

Septembrikuu teisel pühapäeval tähistatakse Eestis vanavanematepäeva. See on tähtpäev, mil meil kõigil on võimalik tänada oma vanaemasid ja vanaisasid nende katkematu armastuse, lausunud õpetussõnade, jagatud elukogemuste, sooja suhtumise ja kannatliku meele eest. Tänada neid selle eest, et nad on kasvatanud oma lastest meile maailma kõige paremad emad ja isad. Vanavanematepäev ongi õige aeg, et väärtustada vanavanemate tähtsust perekonna ja ühiskonna jaoks tervikuna. Sellel päeval tasub vanaemasid ja vanaisasid tavapärasest enam tähelepanuga hellitada. Otsuse lisada vanavanemate päev riiklike tähtpäevade nimistusse võeti Riigikogus vastu 21. jaanuaril 2010. aastal. See tähendab, et vanavanemate päeva tähistasime ametlikult sellel aastal neljandat korda.

Tibutare Lasteaia põhieesmärgid 2013/2014 õppeaastal

- Ühendades mängu ja õppimise õuesolemise, meeskonnatöö ja kehalise liikumisega kujunevad lastel eluterved harjumused (terviseedendus, õuesõpe, mäng).
- Lasteaia ja pere koostöös kujunevad ühtsed väärtused (väärtuskasvatus) ning igale lapsele on leitud parim tee arenguks (individuaalsusega arvestamine, arenguestluste läbiviimine, lastevanematega ühisüritused).

Sel õa-l on iga rühm kokku leppinud lisaks veel ühe üldeesmärgi lähtuvalt oma rühma eripärast. Näiteks:

NAKSIDE EESMÄRK UUEL ÕPPEAASTAL:

Uuel õppeaastal Naksid sama tegusad ja viksid. Sõpradest nad hoolivad, tarkust taga ajavad.

Kõike ise teeme me, uusi toite maitseme. Tihti sammud õue seame, õuesõppest lugu peame.

Vares Vaksi ja poeg Naksi suunavad me rühmas lapsi. Õpetajad, isad, emad ühtses tiimis on ka nemad.

EELMISE ÕPPEAASTA VÄÄRTUSKASVATUSE KOKKUVÕTE

Lähtudes 2012/2013 aasta põhieesmärgist, otsustasid Tibutare õpetajad kokku panna väärtuskasvatuse töörühma, kes koordineerib lasteaia rühmade tööd. Töörühma kuulus igast rühmast vähemalt üks töötaja:

- HELIN- töörühma juht (Muumid)
- KAIE- liige (Kiisud)
- GAIDI- liige (Krõllid)
- ENE- liige (Tibud)
- LEA L- liige (Piilud)
- LIIS- liige (MIKID)
- AVE- liige (kunstiõpetaja)
- MERILIN-liige, protokollija (Sipsikud)
- BIRGIT- liige, muusik
- LII- liige (Naksid)

Väärtuskasvatuse eesmärk oli: õpetada lastele läbi väärtuskasvatuse raskeid valikuid lihtsamaks teha ja muutustes iseendaks jääda.

Eelmisel õppeaastal võttis lasteaed osa konkursist Tartu Ülikooli Eetikakeskuse poolt välja kuulutatud konkursist VÄÄRTUSKASVATUS LASTEAIAS: lasteaed ja pere üheskoos. Koos töörühmaga arutati läbi konkursitöö eesmärgid ja sihid ning töö pani kokku Kaire Kollom. (kodulehel konkursitöö kättesaadav). Lasteaia õppeaasta põhieesmärgi saavutamiseks, pakkus töörühm välja järgmist:

- Igas rühmas valida koos lapsevanematega välja 1-5 väärtust, mis on olulised sellel ajahetkel rühma elu igapäevasel kujundamisel.
- Välja pakkuda need väärtused, mida tahetakse rohkem väärtustada ja millele rohkem keskenduda.
- Kuna kõik rühmad on omanäolised, peaksid väärtused ka seda omapära väljendama, seega mõelda välja koos lastega, kuidas võiks välja näha väärtuste kirjapanemise vorm (pildiliselt, lubadustena, vanasõnadena)
- Kuidas väljavalitud väärtusi eksponeerida?
- Tegelaste kasutamine väärtuste õpetamisel.
- Kuidas lapsed väärtusi omandavad ning kuidas oluline kinnistub.

Seoses väärtuskasvatuse kaardistamisega selgus analüüsis, et mõned rühmad tutvustavad väärtuskasvatust läbi Eesti rahvapärilisel põhineval meetodikal: M. Miti raamatu Tarkuste Hoidiste abil, tehes ise vastavalt teemadele ja väärtustele omi valikuid. Mõned rühmad aga kasutavad erinevaid kirjanduspalasid, mõistatusi ning filosoofilisi arutelusid.

Õppeaasta lõpus ilmusid ka artiklid väärtuskasvatusest: Muumidelt, Naksidelt, Sipsikutelt, Piiludelt ning Kiisudelt meie uudistelehes Kuldmuna, kus rühmad tutvustasid seda mida ja kuidas tehakse tööd eesmärgi saavutamiseks.

EDASISED SUUNAD JA SIHID 2013/2014 ÕPPEAASTAKS

Väärtuskasvatuse töörühm tegi ettepaneku:

- Leida loovaid ja erinevaid lahendusi, et väärtuskasvatus ka lapsevanematele nähtavam oleks.
- Piilud ja Kiisud- väärtused kaardistada koostöös vanematega.
- Muuta traditsiooniks, et igal aastal, lasteaia sünnipäeval, etendub üks õpetliku sisuga lavastus lasteaia töötajate esituses.
- Koolitused personalile ja vanematele väärtuskasvatuse teemadel.

Õues õppimise alguse tegid õpetajad ise!

28. augusti ja 4. septembri lõunaajal kogunes Tibutare 21 õpetajat õuealale, et üheskoos Logoserv koolitajatega õppida uusi tegevusi, kuidas lastele õues õppimist põnevaks teha, kuidas lõimida erinevate õppevaldkondade sisu.

Esimesel korral õppisime, kuidas lapsi häälestada õues õppimiseks, kuidas rahvapärismuslikke mängu kasutada nii väärtuste tutvustamiseks kui erinevate õppeainete lõimiseks. Teisel korral katsetasime põnevaid tehnikaid meisterdamises: päikeseprint, looduslikust materjalist punumine, viltimine õue tingimustes.

Õpetajad said uusi mõtteid, mis kindlasti jõuavad ka laste tegemistesse.

Koolituse tulemusena valmistavad õpetajad ette 36 nädalateemast lähtuvat õuesõppe tegevuskava, mis selle õppeaasta jooksul ka läbi katsetatud saavad. Seega õuesõpe sai hoo sisse.

MEENUTUSI
KUU
TEGEMISTEST

Tarkusepäev Tibutare Lasteaias

2. septembri ennelõunat kogunesid nii suured kui väikesed tibutarelased mänguväljakule, et üheskoos alustada uut õppeaastat. Lastele oli külla tulnud tarkuslind Öökull, et lastega koos laulda, mängida ja uurida, milliseid tarkusi väiksed tibutarelased teavad.

Öökull oli kuulnud, et Tibutare lasteaias on väärtuskasvatus au sees ja nii ta tutvustas ka veidi meie esivanemate tarkust, sest nagu vanasõnagi ütleb: kes minevikku ei mäleta, elab tulevikuta. Lapsed kuulsid, kuidas öökull oma laulu sai ja mida vanarahvas arvas sellest, kui öökull maja juures häälitsemas kuuldi. Öökull sage häälitus maja juures tähendavat ikka seda, et majja lapsi juurde tulemas. Nii ka meie lasteaias läks ennustus täide: 2. septembriks oli juba üsna palju lapsi tarkust taga nõudma asunud.

Seejärel laulsime ja tantsisime kõigile tuntud laulumängu „Kes aias“, et meelde tuletada, mis rühmad meil lasteaias siis on. Nüüd jõudis tutvustusring suurte tibutarelaste juurde. Lõbusa laulumängu saatel, „Mul on üks tore tädi“ saatel tutvustasid lastele end õppealajuhataja Reeli, muusikaõpetaja Birgit, kunstiõpetaja Ave, logopeed Aade ja liikumisõpetaja Anna.

Nüüd jõudis järg väikese „teadmiste katsumise“ juurde. Kiisud Kaie ja Joy esitasid lastele toredaid küsimusi erinevatest õppevaldkondadest. Öökull lausa imestas, et lapsed oskasid nii matemaatikat, tundsid loodust ja värve ja oskasid isegi kokku panna vikerkaare oma 7 värviga. Kiisud tuletasid meelde, et nagu vikerkaares on värvid ühise kaare all sõbralikult koos, siis ka meie lasteaias oleme üks suur sõbralik pere, kus kõik on abivalmid, viisakad ja sõbralikud.

Õppimise kõrval ei ole mitte vähem tähtis oskus mängida, oma kaaslast märgata ja üheskoos rõõmsalt kasvada. Lõpetuseks tegime üheskoos oma meele rõõmsaks laulumänguga „Kui sul tuju hea“. Üheskoos kukerpallitamine, naermine, kallistamine, laulmine tegi tõesti kõigile naerunäod palgele. Sellise rõõmsa tujuga sai õppeaasta avatud ja loodame, et rõõmu mängimisest, uurimisest, laulmisest, tantsimisest, maailma avastamisest jätkub õppeaasta lõpuni välja.

Meie kiisul
kriimud silmad,
kutsus lapsi
lugema, kutsus
lapsi lugema...

Rõõmsat
õppeaasta
algust, lastele,
peredele,
lasteaiapercele!
Reeli Simanson
õppealajuhataja

ÕPIME ÕUES

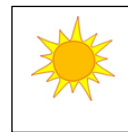
Mikid käisid õhulisel õuesõppepäeval Alasniidul

Üritusel olid esindatud kõik Harku lasteaiad, kokku 10 rühmatäit 5-6 aastaseid lapsi. Kõigepealt saime kõik tuttavaks peojuhi Kriss-Sass-Saa hoogsal juhendamisel. Soojendusvõimlemine koos sõprade Lilli, Lupu, Lepatriinu Lea ja liblikas Liinuga sujus lenneldes. Nagu tõelises seiklus-mängus ikka, jagati kätte seikluskaart, mis siis näitas erinevaid tegevuskeskusi, kus saime oma sportlikud võimed proovile panna: lennuvõistluses, õhu kandmises, sügistuult mängides ja lehti korjates, õhu vedamises ning tuule püüdmises. Kui Te nüüd küsite, kuidas saab õhku kanda, siis vastame, et hea loovuse juures saab kõike. Õhk oli puhutud õhupalli ja nii saimegi oma osavust proovile panna tuulise ilmaga õhupalli kahe poroloonist ketta vahel kandes. Iga tegevuskeskuse läbimise eest said lapsed seikluskaardile templi, mis indu juurde andis. Meie Mikid olid kõik väga tublid ja said mõnes tegevuspunktis lausa mitu templit oma ausa sportliku tegevuse eest. Alati ei ole kõige tähtsam kiirus, vaid ikka aus mäng ja reeglitest kinnipidamine. Kaks tundi sportlikku tegevust möödus kiiresti, mida kroonisid toredad medalid ja kosutav mahlajook auhinnaks.

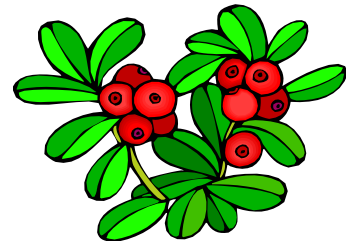
Mikid 16. septembril
Alasniidu Lasteaias
õueseikluse avaüritusel
2013 „Õhk meie ümber“

Foto: tekst ja foto Reeli Simanson

18.septembril sõitsime Pääskülla rabamatkale. Ilm oli algul sompus ja vaatasime, et hakkab sadama, kuid ilmataat oli meie poolt ja sadas ainult korra peenikest uduvihma. Giidiks oli Evelin, kellel oli kaasas kaks õpilast. Esimesena palus Evelin lastel muuta oma perekonnanime. Perekonnanimi pidi algama oma eesnime esimesest tähest ja olema loodusest võetud – nt. Juss Jänes. Siis vaatasime plaani ja asusime teele. Raba äärel mängisime puumängu. Iga laps pidi leidma üles kase, männi, kuuse, pihlaka, vahtra, tamme ja haava. Raskust valmistas haava leidmine. Lapsed olid tähelepanelikud ja taiplikud, looduses tuli üles leida ka madalaid puid. Giid küsis: „Kes on haavikuemand?“ Georg vastas: „Eks ta üks imelik loom ole.“ Tuli välja, et hoopis jänest kutsutakse haavikuemandaks. Lapsed said ka teada, miks tal on selline nimi-jänesele meeldib haavakoort süüa. Sõime pohlasid. Enamus lapsi arvasid, et marjad on väga hapud ja ei soovitud rohkem süüa. Edasi liikudes leidsime sipelgapesa. Evelin rääkis, et suuri sipelgaid kutsutakse kuklasteks. Veel edasi liikudes tutvusime turbasamblaga. Lapsed said peale astuda ja tunda kuidas maa vajub. Nuusutasime sookailu. Saadi ka teada, et Eestis elab kaks mao liiki – rästik ja nastik. Giid Evelin lasi ka lastel 5 minutit vaikuses olla ja kuulata. Kahjuks ei kuulnud ühtegi linna laulu, aga tunti raba lõhnasid. Matk kestis 2 tundi ja oli umbes 3 km pikk. Lastele matk väga meeldis ja nad tahtsid veel teinekordki minna matkale. Reede hommikul küsisin matka kohta küsimusi ja lastel oli kõik õpitu hästi meelde jäänud. Sipsikute rühma õpetajad Meelika ja Silvi

Sipsikud
käisid
rabamatkal
loodust
tundma
õppimas

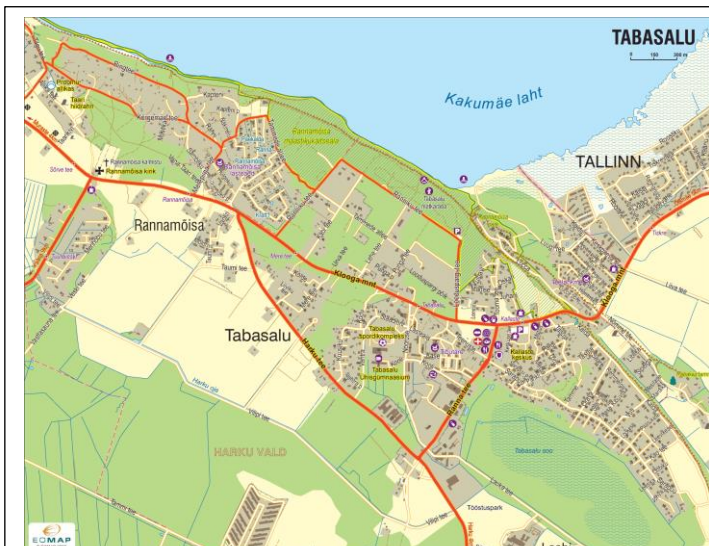

Suurte tibutarelaste 2. rattamatk „Tunne oma koduümbrust“

Esimesel rattamatkal otsustasime koduümbrust tutvustavad rattamatkad muuta traditsiooniks. Erinevatel põhjustel jäi kaks aastat vahele. Augusti viimasel päeval kell 10 asus tee 6 suurt ja 2 väikest ratturit. Tutvumiseks sai valitud marsruut Tabasalu – Vääna – Vaila – Naage – Sõrve – Tabasalu. Kilomeetrite kogumist alustasime mööda Vääna-Tammi teed, kus oli kunagine kitsarööpaline raudtee.

Eelmisel rattamatkal otsisime Suurupi poolsaarel Imperaator Peeter Suure Merekindluse säilinud kaitserajatisi. Merekindlusele oli vaja tugevat seljatagust. Seda seljatagust hakati nimetama Peeter Suure Merekindluse maarindeks. Tallinnast läänes asus esimene maarinde kaitsektor. Maarinde kaitsektorisse kavatseti ehitada hulk positsioone ühes fortide, betoonvarjendite ja neid ühendavate tunnelite, patareide ja kaevikutega. 1913. aastal avati Liiva-Vääna kindlusraudtee, mille kogupikkus oli 1916. aastal 218,5 kilomeetrit. Liinil oli mitmeid haruteid sh. Humalas ja Suurupi sadamas. 1919. aastal sõitis Humalasse ka reisirong. Hiljem võeti nendel liinidel rööpad üles ja käiku jäi ainult Vääna liin. 1959. aastal suleti Nõmme-Väikese ja Vääna jaamade vaheline lõik reisirongidele. 1962. aastaks võeti rööpad üles. Liiva-Vääna liini sulgemise põhjusteks oli reisirongide arvu vähendamine ja reisijateveo suunamine öhtusele ja öisele ajale. Esimene hingtõmbepaus oli vana Vääna raudteejaama juures.

Sealt edasi tegime kiire põike Vääna mõisa juurde ja vaatasime kui kaugele on jõutud tollakuuri ümberehitusega.

Järgmiseks peatuspaigaks oli Türisalu–Naage positsioon. Naage positsioon allus Humala positsioonile. Vääna klindilahe paekaldasse kavatsetud suurtest blindaažidest valmis ainult üks, Naagel. Paekaldasse jõuti rajada betoonist varjendeid, rooduvarjend ja selle taha loopealsele mitu betoonist jaovarjendit. Neid me vaatama suundusimegi. Varjendid on siiani hästi säilinud. Kindlustusi ehtas kirju seltskond. Nende hulgas oli sõjaväelasi, kohalikke elanikke, sõja ajal sõjavange ning hulgaliselt Kesk-Venemaa vaesunud elanikke, kes tulid Eestisse perekonniti paremat elu otsima. Paljudel erinevatel põhjustel hakkasid tööd venima ja ligi sajamiljoniline eelarve läks peagi lõhki. 1917. aastal paisati Venemaa revolutsioonide keerisesse, kuid sellele vaatamata merekindluse ehitamine imekombel jätkus ning ametlik lõpp saabus alles 17. veebruaril 1918. aastal. Kuna teekonnast oli läbitud peaaegu pool, siis oli ka väike kehakinnituspäus. Iga rattur sai energiabatooni ja banaani.

Natuke äkilist laskumist
paekaldast alla ja
jõudsim Naage
koobaste juurde.

Kahjuks ununes taskulamp koju ja me ei saanud suure koopa sügavust teada. Seejärel võtsime suuna kodu poole. Mööda Vääna Jahilossi teed pidi sõites heitsime kiire pilgu ka kunagisele väga kaunile Vääne Jahilossile. Kahjuks nägime seal ainult lagunevaid hooneid ja räämas ümbrust.

Läbi Sõrve Tabasallu tagasi jõudes olime läbinud peaaegu 40 kilomeetrit. Ilmaga meil vedas, vihmaste päevade vahel üks imekaunis päikseline päev. Olime väsinud, aga õnnelikud, et suutsime ennast ületada. Vaatamata sellele, et meid seekord matkal nii vähe oli, võtsime vastu otsuse järgmisel aastal jälle ratastele istuda ja koduümbrusega tutvuda. Võib-olla saab järgmistel matkadel osaleda rohkem inimesi.

Suur aitäh kõigile matkal osalejatele ja eriti Aadu Rosikule, kes oli mõlemal matkal rajameister, tehniline abi ja operaator ühes isikus. Logopeed Aade Rosik

MEENUTUSI
SUVE
TEGEMISTEST

Ühiselt suvele vastu

Oodates pikisilmi suvepuhkust, otsustasime veel enne oma kollektiiviga koos midagi toredat ette võtta. Seekord valisime lähemaks tutvumiseks Lääne-Harjumaa. Ühise töö tulemusena sai kokku pandud reisiplan. Kõik klappis ja nii alustasimegi ühel päikesepaistisel laupäeval sõitu Padise poole.

Perenaisega kahasse viiakse läbi erinevaid koolitusprojekte, kus külastajad ise saavad oma käteosavust proovile panna. Nii saime meiega lahkudes kaasa küllakutse tulla tagasi kas oma perede, laste või sõpradega. Nüüd suundusime Padise kloostri. Seal lootsime oma ajaloolisi teadmisi täiendada giidi abil. Aga võta näpust, vahel teeb elu vingerpasse ja meie kohtumise aega oli end kotermann seganud. Nii tuli endil meelde tuletada ajalooõpikute tarkused meie esivanemate elu- olu kohta ja ise kõik müürid, lisaks ka tornitipp vallutada.

Esimene sihtkoht oli Kõmmaste külas asuv Koogi talu, kus lahke peremees tegi meile oma valdustes väikese ekskursiooni. Talusse oli kokku kogutud hulk vanu esemeid, millest rehetuppa kujundatud tõeline muuseum. Paljud neist, mis kunagi meie kodudeski kasutusel või ehteks olnud, tekitasid nostalgiat ja äratundmisrõõmu. Nii mõnegi eseme juurde kuulsime lisaks ka huvitava saamis- või siis humoorika loo. Kogu suur õueala oli pererahval samuti laitmatus korras ja lisaks nähtule kuulsime ka, mis kõik veel neil edaspidi mõtetes mölgub ja plaanides on.

Egas midagi. Kätte oli jõudnudki lõunaaeg. Kallaste talus ootasid meid juba kaetud lauad. Kõigil olid selleks ajaks kõhud parasjagu tühjaks läinud ja nii lasti roogadel hea maitsta.

Edasi viis meid tee Määra Mäe Meistrikotta. Põnevalt kujundatud palkmajake keset metsa ja ukstel tervitamas rõõmsameelne perenaine Eva. Just sellel päeval oli meistrikoda saanud kolme aastaseks. Eva jutustas meile oma maja väikesest ajaloost ja kutsus sisse vaatama, millega nad seal tegelevad. Küll oli kauneid savist taieseid, siidimaale ja mitmeid erinevaid ehteid. Päris kirjuks võttis kohe silmade eest. Ka meie seltskonnas oli neid, kes isetegemise võimalust ei tahtnud käest lasta.

Juba aegsasti jõudsimme ühisele otsusele valmistada endale seinakell. See ei olnud muidugi mitte tavaline kell. Kella aluseks sai Norrast toodud kiltkivi. Pisike ruum oli korraga signat- signat täis, kui valiti endale paljude hulgast meelepärase kujuga kivi ja lisaks sellele kaunistuseks salvrätikuid. Samm- sammult Eva õpetussõnu kuulda võttes ja lõpuks ka kellamehhanismid külge saanuna võis igaüks imetleda oma kätetööd. Kel aga endal tahtmist polnud meisterdada, kasutas võimalust imetleda juba valmis meistrite töid ja neid sealt ka kaasa osta.

Mõnusa päeva lõpetas läheduses asuval Kalju laval Marko Matvere kontsert koos Väikeste Lõõtspillide Ühinguga. Ilm oli suviselt soe ja mõnus muusika pani vaatajatel- kuulajatel kiiresti jala tümpsuma. Kel laulusõnad selged, laulis julgesti kaasa, kes aga soovis, sai tantsulaval jalga keerutada.

Aeg lendas kiiresti ja päeva lõpuks olid kõigi meeled emotsioonidest tulvil.

Aga ühele meie hulgast, Vaikele, ei lõppenud reis ainult selle päevaga. Üllatus ootas teda oma koduuksel paar päeva hiljem. Nimelt loositi kõigi Määra Mäe Meistrikogas sellel päeval käinute vahel välja erinevaid kingitusi ja tema oli üks õnnelikust, kellele proua Eva käis ja selle isiklikult Vaikele üle andis!

Vaima Valner ja Vaike Aksberg

Kohtumiseni oktoobris!